
REFERÁTY A PŘEKLADY

ČESKÉ LÉKAŘSKÉ MISE V BULHARSKU V DOBĚ BALKÁNSKÝCH VÁLEK 1912—1913
(Souhrn kandidátské disertační práce)

Předložená práce je prvním pokusem o úplný rozbor práce českých lékařů v Bulharsku v době Balkánských válek 1912—13. K tomuto účelu bylo použito unikátních dokumentů a fotografií ze soukromých a státních archivů v Bulharsku a v Československu.

Pro veliké nedostatky v bulharské vojenské zdravotnické službě bylo nutno již na začátku válek požádat o pomoc cizí svazy Červeného kříže. Česká pomocná akce se stala dílem českého lidu, bez účasti rakousko-uherské vlády. Tato akce jasně ukázala vztah českého národa k boji slovanských národů za svobodu a zároveň i jeho vztah k rakousko-uherské vládě. Akce byla vedena Českým pomocným výborem v Praze. Celkově po dobu Balkánských válek pracovalo v Bulharsku 126 zdravotnických dobrovolníků ať již jako členové misí, nebo individuálně. Autor vypracoval jejich první jmenový seznam.

Mise měly optimální podmínky ke své práci — pěkné budovy, dostatek lůžek a zařízení, vzhledem k počtu nemocných.

Autor poprvé určuje místo cizích lékařských misí — konkrétně českých — v organizaci vojensko-zdravotnické služby bulharské armády v Balkánských válkách 1912—1913. Mise pracovaly ve druhém a třetím válečném pásmu a byly různě rozmístěny v průběhu jednotlivých válečných období. Mapy a schémata jsou prvním pokusem svého druhu o grafické znázornění místa jejich působení na válečném poli.

Celou akci odborně vedl prof. O. Kukula, který předběžně zorganizoval pro dobrovolníky školení ve vojenském lékařství, čímž dal ráz a určil principy práce misí. Přestože všeobecně v té době převládal konzervatismus při léčení střelných válečných poranění, v českých misích se projevovala značná operační činnost s použitím současných chirurgických metod. Autor disertační práce rozebírá léčení poranění lebky a mozku, obličej, krku, hrudníku, břicha, míchy, nervů, končetin, cév, omrzlin, infekčních a interních onemocnění a některé obecné problémy. Obrací pozornost ke zvláštěnostem chirurgické léčby. V práci některých lékařů se zračilo novátorské hledání. Pozdější akademik Frant. Burian zde prováděl své první plastické rekonstrukční operace. Výsledky lé-

čebné péče českých lékařských misí ve srovnání s prací ostatních misí a se statistikami z jiných válek jsou velmi dobré.

Činnost českých lékařských misí pomohla ujasnit principy válečného lékařství a přinesla podklady pro českou válečnou chirurgii v pozdějším období samostatného státu. Dala popud k rozvoji bulharské válečné polní medicíny a civilní chirurgie.

Česká pomocná akce měla velký význam pro rozvoj bratrských vztahů mezi bulharským a českým národem na základě internacionální a slovanské spolupráce s demokratickými a humanními cíli. Akce byla prvním organizovaným projevem spolupráce v oblasti medicíny a byla pokračováním již tradičních styků obou národů.

Češi, osídlení v té době v Bulharsku, sdíleli strasti i radosti života bulharského lidu a zúčastnili se organizační práce českých misí v Bulharsku.

Balkánské války zformovaly u českých dobrovolníků vysoce společensko-demokratické uvědomění.

Bulharský lid a správní úřady přijímaly pomoc Čechů s vděčností, kterou vyjadřovaly různým způsobem (dárky, řády, tiskem, děkovnými dopisy aj.).

Sestavený chronologický kalendář celé akce ukazuje napjatou dynamiku její organizace, vedení a plnění úkolů. Životopisný slovník zobrazuje profesionální a společenský vývoj některých účastníků misí po válce. Ilustrace v albu fotografií přináší fotografie a kopie dokumentů z činnosti českých lékařských misí.

Disertace je vypracována ve dvou dílech. První obsahuje 208 stran, z nichž 187 s textem disertace. V seznamu literatury je citováno 253 publikací a 86 archivních pramenů. Druhý díl obsahuje životopisný slovník některých účastníků misí, chronologický kalendář akce, 135 fotografií a fotokopii dokumentů, 3 mapy a 3 schémata.

Poznámka redakce

MUDr. Konstantin Krošev je absolventem lékařské fakulty Karlovy university v Praze. Svou disertační práci úspěšně obhájil za účasti vojenských a civilních představitelů bulharské zdravotnické služby v Sofii koncem roku 1975.